

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

In obseruatione continentiae, utra traditio sanctior fuerit, an Latinorum, quae est ab Apostolis, an Graecorum, quae a patribus emanauit cap. ix

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Quæ sanè responsio quoniam nimis breuis, atque concisa uidetur, quippe quæ factum nudum, ac nulla ratione uallatum in medium pro suæ causæ defensione deducat: mihi uisus sum operæ precium facturum, nec alienum a nostro instituto, si aliquid in ea re paulo acutius indagauero, ut possit unusquisq; intelligere, non solum quid utriusq; sancitum fuerit sed etiam utra sanctio potior sit habenda, siue Græcorum, siue Latinorum sit illa. Quod sanè est facile cognitu, si sagaciter antiquorum patrū uestigia bene emunctis naribus uoluerimus odorari. Quocirca ut hic locus possit apertius explicari, si placet paulo altius huiusce diuersitatis initia repetamus, inuestigantes diligenter scripturas, si forte ex densissima sylua, & obscuris latebris erui hoc uerum possit: atque eiusmodi disfidii origo aliquanto certius reperiri. Dicā ergo ex diuinis scripturis, quod ad faciendam fidem mihi pertinere uisum est: non & protinus uelim alios necessario sequi meam coniecturam, sed magis ut cōmentandi ueritalis quoq; semitam monstrem.

In obseruatione continentē utra traditio sanctior fuerit an Latinorum, quæ est ab Apostolis: an Græcorum, quæ a patribus emanauit.
Cap. IX.

Primo omnium satis constare arbitror (ut infra dicemus) Apostolos, atque discipulos Christi, ubi secuti sunt dominum, & familiæ curam, & uxorum simul reliquisse commercium uel mutuo consensu, uel repudio, quum per id tempus nondum repudii ius sublatum foret. Nā adeo ignitum erat tunc Christi uocantis eloquium: & tāta illorum pectoribus ex eo uis amoris infusa, ut illo dicente, nisi qui reliquerit patrē, & matrem, & uxorem, & renunciauerit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus: statim multi

ram uiri, q̄ foeminae conuersi ad Iesum, communi consensu maritali toro cederent, illumq; sequerentur. Hinc Mar. 10
 itaque emanauit ab ipsis sanè fidei incunabulis, dū Christi euangelium apostoli prædicarent: ut quicumq; conuerterentur Hierosolymis ex Iudæis, mox ut uocati, atque in sortem prædicationis per manuum impositionem acciti fuissent, ab renunciatis uoluptatibus desisterent esse sub potestate uxorum, atque infide unanimiter connexi & iugati ab renunciatis uoluptatibus relinquerent usum maritalem. Neque enim aliter esse idonei euangelicæ expeditioni neque uacare spiritui potuissent: quoniam sicut ait Apostolus. Qui adhæret uxori, non habet potestatem sui corporis, sed uxor. Id quidem erat relinquere patrem, & matrem, & uxorem: exire scilicet de eorū potestate: non autem deserere & abiicere a se prorsus parentum, & uxorum procurationem, ac si non essent, quod fuisset sane impium, & inhumanum. Est ergo relinquere hoc loco parentes, & uxores, non præbere se eorum uoluntati, nec propter eos euangelizandi studiū aut negociū fidei derelinquere: quod ex multiplicibus suasionibus, & illecebris, pariterq; molestiis connubiorum facile accidere posset. Ideo discipulis suis domino dixisse perhibetur, neminem posse duobus dominis seruire. Hæ uero mulieres, quæ & ipsæ propter Christum religioni sese dicarant, consensu mutuo toro maritali deserto, cum uiduis castitatem perpetuam proponebāt, quo circa pariter cum illis ecclesiæ sumptibus aiebantur, quasi uiduæ, id est, à maritis diuisæ: nam Latini altero coniugum absente, torum uiduum consueuerant appellare. Quale autem esset tunc Christianorum consortium a principio statim euāgelii in actis apostolorum aperte cognoscitur, ubi scriptum est. Et hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Maria matre Iesu, & fratribus eius. Cæterum id Hierosolymis quandiu fidei negocium ageretur in

1. Cor. 7

Matth. 6

Act. 1

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

ter Hebræos pacifice obseruatum est: at ubi ad Græcos uentum est, quidam, qui conuertebantur ex Græcis affecti nimio amore erga uxores, non poterant earum consuetudinis penitus obliuisci. Inde ortum fuisse legimus murmur Græcorum aduersus Hebræos, eo quod despicerentur in ministerio quotidiano uiduæ eorum: sic namque euangelista sanctus appellat omne illud collegiū fœminarum: nam & permixtas cum his uxores forte habebant, quæ iam à se uelut uiduæ, seorsum à uiris diuisæ, & separatæ degebant. Quam ob rem ad tollendam eiusmodi suspicionem curauere Apostoli, ut crearetur septem diaconi, qui eiusmodi negotio præessent, & mensis posthac ministrarent, ne quædam eorum, qui destinati essent ad euangelium prædicandum, mulierum cura distringeret: & minus idoneum negotio euangelii redderet: ac simul ne quis rursus Græcorum de uiduarum despectione merito posset queri. Hinc ergo, si recte pensamus, non immerito possumus suspicari Græcos naturaliter semper mulierosos, uxoriosque fuisse, & probabilis coniectura, uel ex hoc scripturæ testimonio colligere, inde paulatim ex eo affectu inoleuisse eis consuetudinem uxores suas, uel retinendi, uel saltem impensurandi quæ cæteris: dissimulantibus interim Hebræis, ne ea forte correctio tunc temporis nimis importuna foret: & tenellæ adhuc religioni aliquam inuidiam suscitaret: sicut & de obseruatione legis antiquæ, & de circuncisione corporali aliquandiu dissimulasse Apostolos legimus, quasi incertos, quid potissimum esset, in tanto rerum discrimine faciendum. Sic & multo post Ecclesia Romana quæ de gente Bulgarorum recenter conuersa æg bonique fecit, si quid contra communem ritum Latinorum sua consuetudine deliquissent: sicut legitur in decretis, xxviii. distinctione, in fine. Multa enim ferebant in illa tenera fidei infantia Apostoli primum, & subinde Apostolici uiri, non tam uoluntatis assensu, quam amo-

Act. 6

Act. 6

re pacis, ac nimio pietatis, atque charitatis affectu. Iccirco legitur Petrum apostolum quum promiscuis cibis cum gentilibus uesceretur, superuentu illorum, qui ex circumcissione crediderant, subtraxisse se per simulationem, ob scandalum præsertim eorum, qui & si crediderant planè euangelio, nondum tamen satis sibi persuasum fuerat esse propterea à priori legis obseruatione cessandum: erant enim maximi æmulatores legis. Paulus quoque & ipse ueritus ne cui Hebræorum per occasionem consuetudinis suæ cum Gentilibus, inuidiæ fontem subderet, eadem est usus simulatione nequaquam reprehendenda: nam Timotheum ex gentili patre natum circumcidit propter Iudæos: quin & sibi aliquando caput rasit, & iuxta ritum, & caremonias legis obtulit sacrificium in templo: ne scilicet, qui ex Iudæis crediderant turbarentur: tantæ molis erat Iudæos, & Gentiles in fide unanimiter continere. Inde prouenit, ut etiam Gentilibus mandaretur, ne suffocatis in cibis uterentur: non quia mundis immundum quicquam foret sed cõciliandæ societatis causa: nam postmodum firmatis religionis Christianæ fundamētis, omnia ista facile sublata sunt quippe quæ cum labore, factura, ac dolore fiebant: uerum quod ad negocium castitatis attinebat, non ita mutari facile poterat, quum uoluptas carnis obstaret: Et propterea Græci in suo semper abusu obstinati, non ualentes uxorum se paratione equanimiter ferre, impetrauerunt aliquando seorsum à cæteris, ut possent unica uxore potiri, Romana siquidem ecclesia tunc in ea re ita se habuit erga Græcos ad permittendas uxores, sicut Moses aduersus Hebræos ad eas repudiandas. Nam ut in euangelio Matthei legitur. Ad duritiam, inquit, dominus, cordis uestri permisit uobis Moses dimittere uxores uestras, ab initio autem non fuit sic. Græcis ergo ex disimulatione, potiusquam approbatione conciliorum cõmixtio uxoris retenta est,

Gal. 2

Act. 21

Matth. 19

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Latinis uero ex consuetudine Apostolorum, atque ex consilio Pauli semper interdicta: & si & ipsis propter sanctitatem uitæ cohabitare caste cum uxoribus aliquā diu licitum fuisse legamus. Hic modo uelim à quouis æquo iudice discerni utra Græcorum ne an latinorum probabilior sanctio esse uideatur: an ea: scilicet, quæ à Christo primum apostolis, & ab his deinceps nobis quasi per manus tradita est, semperq; ab ecclesia seruata: an quæ a Græcis ex sua lasciuia uolenter exorta, atque mordicus, & fraudulenter retenta: Quod quidem quum sic se habeat quis non uidet, multo potiorē habendam esse Latinorum sanctionem, q̄ Græcorum licentiam: quando huius rei habeamus auctore Christum, Paulum, & cæteros apostolos: illi autem solum Paphnutium suasorem. Sed quid nobis cum Græcis, aut Paphnutio: Nos quidem Latini non à Græcis, sed ab Hebræis, qui priores Græcis fuerant, profecti sumus. Constat enim ex Hierosolymis, & ex Iudæa fuisse Apostolos, non ex Græcia: atque fere ab Apostolis, S. R. E. sanctiones, & institutum præsertim castimonie ab initio processisse, quod hætenus à bonis sacerdotibus semper est obseruatum. Sed iam satis arbitror constare ex his quæ modo diximus castitatem à principio fuisse semper a catholicis sacerdotibus seruata: & ritum, S. R. ecclesie, qui hætenus durat, utpote Christi Iesu, & Apostolorum, præferendum esse sine controuersia ritui, licentiaq; Græcorum. Quare pergamus ad reliqua, quæ de eisdem Græcis, deq; eorum consuetudine referuntur.

Quomodo Græci ex falsa interpretatione apostolicæ sententiæ, & ex Paphnutii consilio sibi uxores arrogant, Cap. X.

Satis (ut mihi uidetur) aperte hætenus ostensum fuit, præscos sacerdotes solitos fuisse uersari caste,